Knjižnica »Zvijezda Mora« — Hvar
Svezak XXI

Govor Sv. Oca Pape Pija XII
ženama i djevojkama Katoličke Akcije u Italiji
o križarskoj vojni čistoće

preveo

Don Juraj Dulčić
kanonik u Hvaru

Hvar 1941

Tisak Narodne tiskare u Zagrebu, Kaptol 27

Knjižnica »Zvijezda Mora« — Hvar
Svezak XXI

Govor Sv. Oca Pape Pija XII

ženama i djevojkama Katoličke Akcije u Italiji

o križarskoj vojni čistoće

preveo

Don Juraj Dulčić
kanonik u Hvaru

Hvar 1941

Tisak Narodne tiskare u Zagrebu, Kaptol 27

Na 27. svibnja o. g. održao je Sv. Otac 4000 članica rimske Kat. Akcije značajan govor o »Križarskoj vojni čistoće«. Govor prema L'Osservatore Romano glasi:

I.

Sv. Otac hvali »Križarsku vojnu čistoće«.

Osobita je ovo za nas radost, drage kćeri, što možemo iznova blagosloviti Vašu svetu »Križarsku vojnu čistoće«, koju ste u pravo vrijeme poduzele i junački je vodite pod moćnom zaštitom prečiste, neoskvrnjene Djevice Marije. Zgodno i sretno ime »Križarska vojna«, što ste Vi odabrale i nadjenule svojem lijepom i velikom podvigu, dok se kao najsjajnijim draguljem kiti Križem, ovim svjetionikom spasa na svijetu, oživljuje također u pameti slavnu povijesnu uspomenu na križarske vojne, na one svete pothvate i ratove, što su ih u svoje vrijeme kršćanski narodi poduzimali i vodili pod svetim barjacima za oslobođenje Svete Zemlje i za obranu katoličkih mjesta, ugroženih ili već prisvojenih od nevjernika. I Vaša je namjera braniti jedno katoličko bojište, bojno naime polje či-

stoće, te čuvati i gojiti ljiljan-cvijeće, koje će širiti svoj miomiris, kao izliv Kristova duha, na obitelji, na prijateljske sastanke, na skupštine, na ulice, u kazališta, u zabave javne i privatne. Ovo je križarska vojna proti napadačima na kršćanski moral, proti pogibelji, koja u miran razvoj ćudoredna života kod naroda umeće jake valove nemoralnosti, što se razlijevaju po svim putovima svijeta, te zapljuskivaju sve prilike života.

II.

Opća nemoralnost naroda.

Da takva pogibelj svuda postoji i prijeti, ne dovikuje to opetovano samo Crkva, nego i ljudi tuđi kršćanskoj vjeri, umovi inače bistri i brižni za opće dobro. Oni upiru prstom u veliku i strahovitu opasnost za socijalni red i za budućnost naroda, kojima korijen života truju sve to grđa poticala na nečistoću, dok opet daje jačega maha zlu neka mlitavost, recimo bolje, i negacija dobra sa strane one sve to brojnije publike, koja je slijepa za najpokudnije moralne nastranosti.

Zar je možda veća nemoralnost sada, nego li u prijašnja vremena? Bilo bi valjda nerazborito reći, da jest. Svakako je uzaludno ovo pitanje. U svoje je vrijeme Propovijednik ovako opominjao čovjeka: »Nemoj reći: Tko zna, zašto su minula vremena bila bolja od sadašnjih, jer je ludo takovo pitanje. Sve su stvari teške. Što je ono, što je bilo? Ono isto, što će biti. A što je ono, što se dogodilo? Ono isto, što će se dogoditi. Nema ništa nova pod suncem« (Eccl. 7, 11, 1, 8-10).

III.

Za očuvanje čistoće potrebita je unutarnja, a i vanjska borba udruženim silama.

Čovječji je život na zemlji, pa i u kršćanskim vjekovima, neprestana borba. Mi smo dužni spasiti dušu svoju i svoje braće naših dana. Danas je jamačno za spasenje duše veća pogibelj, jer postoje za pobudu strasti veće zamke, koje su prije bile ograničene na najuži krug. Razvoj štampe, jeftine knjige kako jednostavnih tako sjajnih izdanja, fotografije, slike, kopije umjetnina svake vrsti, svake boje i svake cijene, onda kina i kazališta i sto drugih prevarnih i potajnih sredstava, sve su to vabila na zlo, a pri ruci su svakomu: malu i veliku, gospođama i djevojkama. Zar nije u svačijim očima pretjerana moda nedična za djevojku, kršćanski uzgojenu? A ne prikazuju li i kina stvari, koje su se prikazivale nekoć u lokalima, kamo se nije lako usudila stupiti poštena noga?

Proti ovakovoj pogibelji u mnogim su mjestima javne vlasti poduzele korake, zakonodavne i upravne, ne bi li podigle nasipe proti nemoralnoj poplavi. Ali na moralnom polju vanjska djelatnost i jačih vlasti, premda vrlo pohvalna, korisna i po-

trebita, nikad nije kadra, da pobere one plodove prave i toliko spasonosne, da bi mogli ozdraviti duše. Na duše treba da djeluje jača i viša neka moć.

Na duše može i ima djelovati Crkva i u njezinoj službi Katolička Akcija, dakle i vaša Akcija pod upravom i vodstvom crkvene Hijerarhije. Ona ima stupiti u borbu proti opasnosti nećudorednosti. Ona ih ima pobijati na svakom polju, koje je vama dano i otvoreno: na polju mode, nošnje, kićenja, na polju zdravstva i športa, na polju socijalnih odnošaja i zabava. Vaše će oružje biti Vaša riječ i vaš primjer, vaša uslužnost i vaše vladanje. Ovo je oružje, koje i drugima dokazuje i omogućuje, pače i pohvalnim čini ponašanje, što diči vas i vašu djelatnost.

Nije naša nakana, da vam ovdje izložimo žalosne i odveć poznate slike nereda, što nam dolaze pred oči, kao na primjer: odijela takova i tako skrojena, koja kao da idu za tim, da više ističu ono, što bi imala pokrivati. Ili športove, koji se razvijaju u posebnim nošnjama, u smotrama i u drugovanju, što se ne može spojiti ma ni s najobičnijom čednošću. Ili plesove, predstave, govore, štivo, slike urese. U svemu tome čisto mahnitanje za zabavama i nasladama, gomila najveće pogibelji.

Nama je ovdje nakana, da vam spomenemo i stavimo pred oči duše kršćanska načela, koja u

ovom pogledu imadu osvjetljivati i podupirati vašu duhovnu borbu.

Ovdje se zbilja radi o pravoj borbi. Čistoća duša, kojima je život u vrhunaravnoj milosti, ne može se uščuvati i ne će se uščuvati nikada bez borbe. Blago vama, što ste na obiteljskom krilu već u zipci sa zorom svoga života po svetom krstu primile život viši, život božanski! Vi onda, još čeda, nesvijesna tako velika dara i sreće, nijeste boj bile — kao zrelije duše, manje sretne od vas — za postignuće tolikoga dobra. Ali zato ne ćete ni vi toga dobra uščuvati bez borbe. Istočni grijeh, ako je, kako uistinu jest, bio izbrisan u vašoj duši čistoćom i posvetnom milošću, koja vas je pomirila s Bogom kao pokćerke i baštinice neba, taj je grijeh ipak ostavio u vama žalosnu Adamovu baštinu. A ta baština je ono unutarnje komešanje, ona borba, koju je jako osjećao i veliki apostol Pavao. Dok se je borio kao duhovan čovjek u Božjemu zakonu, vidio je i drugi zakon, a to zakon grijeha u tijelu svome (Rom. 7, 22-23).

Ovo je zakon strasti i nerednih sklonosti, nikad potpuno upokorenih, s kojima se roti i saveznik tijela i svijeta, sotonski duh, koji muči duše neprestanim napastima. Ovakav je između duha i tijela boj, o kojemu tako jasno govori Božja objava, da bez njega (isključiv Bl. Djevicu Mariju) nije moguće zamisliti čovječji život čistim bez brige i bez borbe. Nemojte se varati i misliti, da je vaša duša bešćutna na tjelesne podražaje, nepo-

bjedljiva od zamame i pogibelji života. Istina, navikom se često postigne, da je duh manje podvržen takovim dojmovima, osobito, kad je zanesen i svojim moćima upijen u svoju zvaničnu djelatnost ili u više umno zanimanje. Ali umišljati, da su sve duše, koje su tako sklone na čuvstva, ipak neosjetljive na podražaje, što proviru iz slika, oličenih maskom naslade, te mame i privlače na se pozornost, to bi bilo isto, što i predpostaviti i misliti, da može umah prestati ili opasti ono sudjelovanje u zlu, što ga podmukli poticaji nalaze u nagonima čovječje pale i pokvarene naravi.

Ovu neizbježivu borbu vi prihvaćate srčano i kršćanski. Svrha dakle vašoj zajedničkoj akciji ne može biti, da ovu borbu uklonite. Vi imate ići za tim, da ova nužna duhovna borba ne postane za duše još težom, pogibeljnijom sa strane vanjskih okolnosti i atmosfere, u kojoj je moraju držati i voditi one duše, koje su im na udaru. Na bojnim poljanama Crkve, gdje se sukobljuju krepost i grijeh, naići ćete uvijek na značajeve od Boga formirane, neustrašive, junačke, koji poduprti milošću, ne kolebaju niti padaju pred bilo kojim napadajem, nego se znadu odlučno sačuvati nepokvarenima i čistima čak usred blata, što ih okružuje. Takovi su kao kvas dobra tijesta i preporoda za onaj veći do duša, koje su također otkupljene krvlju Kristovom, ali sačinjavaju samo masu. Svaka dakle vaša borba znači, da čuvanje kršćanske čistoće, koje je uvjet spasenja, postane lakše svim duša-

ma dobre volje. Potom da i napasti, koje nastaju iz vanjskih prilika, ne prekorače granice one otpornosti, kojom ih mnoge duše mogu i srednjom snagom, pomoću Božje milosti, dobiti.

Za postignuće tako sveta i kreposna cilja, valja djelovati na skupine i na struje ideja. No i tu, dok malo ili ništa ne može pojedinačan i osamljen rad, to je kadra vrlo uspješno provesti zajednička djelatnost. Ako ujedinjene sile davaju snagu, kako li je onda skupina samo čvrsta, brojna i sastavljena od odlučnih, a ne plašljivih kršćanskih duša, kad joj to savjest govori i nalaže, ne će moći zbaciti zaram kojekakvih socijalnih upliva i otresti se nasilja, koje u današnje doba, gore nego ikada, zarobljuje svijet raznim modama, modama u odijevanju, modama u običajima i u svim društvenim odnošajima!

IV.

Potrebita je i borba pristojnom modom proti nepristojnoj modi.

Zapravo moda po sebi nije ništa zla. Ona potječe jednostavno iz ljudske društvenosti, koja prama sklonosti traži, da se prilagodi sebi sličnima i da radi poput osoba, između kojih živi. Ni Bog ne traži, da živite izvan svoga vremena i da prelazite preko mode te postanete smiješne oblačeći se proti ukusu i općim običajima svojih suvremenica i bez obzira na ono, što se njima sviđa. S

ovim u savezu i anđeoski sv. Toma govori, da u vanjskim stvarima, kojima se čovjek služi, nema zla, nego zlo dolazi od čovjeka, koji se tim stvarima neuredno služi. A to može biti obzirom na običaj onih, s kojima čovjek živi, ako se stavlja sam u neobičnu suprotnost prama njima, ili se služi stvarima preko običaja, pa i po običaju drugih, ali neurednim raspoloženjem.

To se može činiti na pr. odijelom prebogatim i raskošno urešenim ili odveć pohlepnom i pretjeranom pomnjom, dok bi poniznost i jednostavnost bila dovoljna, da udovolji potrebitoj pristojnosti (S. Th. 2a 2ae, q. 169 a. s). Isti sveti Naučitelj došao je napokon do toga, da je rekao, da u ženskom kićenju može biti kreposno i zaslužno djelo, ako odgovara načinu i mjeri osobe i dobroj njezinoj namjeri, i ako se žene kite pristojno prama svome stališu i dostojanstvu, te se u tome drže umjereno prema običaju mjesta. Tada i kićenje može biti čin kreposti, koja se zove čednost. Ta pak krepost stavlja granice hodu, stajanju, odijevanju i svakoj vanjskoj kretnji (cfr. S. Th. Expos. in Is. Proph. cap. III. in fine). I u pogledu mode krepost je u sredini. Što od vas Bog traži jest to, da imate na pameti uvijek, da moda nije niti može biti vrhovnim mjerilom vašega vladanja. Povrh mode i njezinih zahtjeva imade zakona viših i ozbiljnijih, načela većih i nepromjenljivih, koji se nikako ne smiju žrtvovati za volju naslade ili hira. Pred njima idol mode valja da se znade pokloniti svojom

nestalnom svemoću. Ova su načela bila proglašena od Boga, od Crkve, od Svetaca i Svetica, od kršćanskog razuma i morala. Određene su im granice, preko kojih ne niču ni cvatu ni ljiljani ni ruže, niti diže kâd svog mirisa ni čistoća niti čednost, ni ponos niti dostojanstvo žene, nego se širi i duši otrovan zadah lakoumnosti, dvolična govora, smione taštine i slavohlepnost ne manja u duši, nego li i u kićenju. Ovo su načela, koja sv. Toma Akvinac pokazuje o ženskom kićenju (S. Th. 2a, 2ac q. 169, a. 2). Isti sv. Naučitelj, kad uči, koji red mora biti naše ljubavi i našega osjećanja prama bližnjemu (2 a, 2 aeq. 26 a. 4—5) napominje ovo: Dobro naše duše treba da bude nad dobrom našeg tijela, a koristi svoga tijela moramo predpostaviti duhovno dobro svoga bližnjega. Ne vidite li dakle, da postoji granica, koju ne smije pregaziti nikakva vrst mode, ili ako je pregazi, postaje majkom duševne propasti sebi i drugima?

V.

Velika odgovornost.

Možda će primijetiti koja mlada žena ili djevojka, da je neki stanovit oblik odijela udobniji, pa i zdraviji. Ali ako nastane za dušu kakva pogibelj teška i bližnja, nije jamačno ta pogibelj zdrava za vaš duh. Tad se je morate odreći. Spas duše učinio je junakinjama mučenice, kakve su bile Janja i Cecilija, usred muka i razdiranja nji-

hovih djevičanskih tjelesa. A vi njihove sestre po vjeri i po Kristovoj ljubavi i po poštivanju kreposti, zar ne ćete naći u dnu svoga srca srčanosti i snage da žrtvujete mrvičak dobrobiti i fizične koristi, eda uščuvate zdrav i čist život svoje duše? Ako za samo svoje zadovoljstvo nema nitko prava staviti u pogibelj tuđe fizično zdravlje, nije li još manje dopušteno staviti u pogibelj zdravlje, pače sam život tuđe duše? Ali ako, kako misle neke, smiona moda ne djeluje ništa zlo na njih, što one znadu, djeluje li ona na druge? Tko im jamči, da drugi ne imaju od toga zlih pobuda? Vi ne poznate dna ljudske slabosti, ni kako pokvarena krv curi iz rana, koje je ljudskoj naravi zadao Adamov grijeh potamnjenjem razuma, zlom sklonošću volje i pohotom za nasladama, a isto tako slabošću u napornu svadavanju osjetnih strasti. Toliko ima tih zlih strana u čovjeku, da ga motaju i mijese kao što se vosak mijesi: »vidi dobro i hvali ga, ali se za zlom povađa« (cfr. Horatii Metamorph. XII, 20—21). Zlo čovjeka uvijek tišti kao breme i vuče ga kao olovo na dno. O, kako je ispravno bilo zapaženo, da, kad bi neke ženske znale za napasti i grijehe, što ih uzroče kod drugih svojim kićenjem i familijarnošću, čemu one u svojoj lakoumnosti ne davaju važnosti, zgrozile bi se na svoju odgovornost. Ovomu mi bez okolišanja dodavamo: O kršćanske majke, kad biste znale, kakovu budućnost unutarnjih nemira i pogibeji, slabo shvaćenih sumnja i stida uzročite svojim sinovima i

kćerima time, što ih nerazborito privikujete, da žive gotovo neodjevene i tako ubijate u njima prirođeni osjećaj čednosti i stidljivosti, zastidjele biste se pred sobom samima i prestrašile biste se pred sobom samima i prestrašile biste se od sramote, koju sebi zadavate i od štete, koju uzročite djeci, što su vam na kršćanski uzgoj povjerena. A ovo, što govorimo majkama, ponavljamo ne malu broju pravovjernih, pače pobožnih žena, koje prihvativši se ove ili one smione mode, svojim primjerom obaraju zadnju neodlučnost, koja mnoštvo njihovih sestara drži daleko od one mode, što za njih može biti uzrokom duhovne propasti. Dok je nekako bezočno kićenje i odijevanje žalosna povlastica žena zla i sumnjiva glasa i dok je to kao znak, po kojem ih se može prepoznati, ne će se druge lasno povesti za njima. Ali, ako se na takovo kićenje i odijevanje dadu osobe iznad svake sumnje, tad će bez promišljanja sve poći za strujom, i to strujom, koja će možda mnoge povući u najodvratniju propast.

VI.

Odakle crpsti snagu za veliko blago čistoće?

Ako je red, da bi se sve kršćanske žene imale suprotstaviti tako teškoj i moralnoj odgovornosti, vi napose, drage kćeri, radi zdravih i živih osjećaja, što ste crple iz svoje vjere i iz ljepote kreposti, možete se dičiti, što ste se udružile kao bra-

niči čistoće, u svoju svetu »Križarsku vojnu«. Svaka po sebi malo biste mogle što postići u borbi proti općoj poplavi, dok čvrsto povezane u bojnu redu, bit ćete kao vojska, koja će imati dosta jakosti i moći, da nametne poštovanje prema pravu kršć. čistoće. Česa se vi u modi, u običajima, u društvenim odnošajima možete slobodno držati, ili što možete tek trpjeti, ili česa se imate svakako kloniti, to će vam kazati vaš osjećaj kao mladih katolikinja. Taj će vam osjećaj profinjen i poduprt mudrošću vjere i životom svijesnim solidne pobožnosti, sve kazati i sve razjasniti svijetlom Duha Božjega i pomoću njegove milosti. A tu ćete pomoć dobiti preko molitve i preko savjeta, što će vam ih dati oni, koji su od našega Gospoda namješteni uz vas kao vodiči i učitelji. Jasna i duboko ukorjenjena svijest o dužnosti, dat će vam srčanosti i odlučnosti u međusobnu potpomaganju, da tu dužnost izvršite ne samo bez oklijevanja, nego odvažnošću, koja odgovara vašem mladenačkom žaru.

VII.

Konačan poticaj na ovako uzvišenu vojnu.

Lijepa je krepost čistoće, a puna je miline milost, štono sja ne samo u djelima, nego i u riječima, i štono nikad ne premašuje mjere dostojanstva i udvornosti. Zato se rado prima njezin glas i njezina opomena. Isto je tako po milosti sjajan

čist naraštaj pred Bogom i pred ljudima. Takav se naraštaj u vrijeme kušnja, patnja, žrtava i strogih dužnosti, na koje smo vezani, ne boji, da se svom snagom uzdigne na visinu teških obveza, koje mu nalaže Providnost. Dandanas »Križarska vojna« nije za vas vojna ni mača ni krvi ni mučeništva, nego vojna primjera i nagovaranja. Proti vašim energijama i nakanama stoji kao najglavniji protivnik duh bluda i razuzdanosti. Dignite zato visoko svoje čelo k nebu, odakle vas promatraju Krist i Bezgrješna Djevica. Budite jake i nepokolebive u vršenju svojih kršćanskih dužnosti. Ustanite na obranu čistoće proti pokvarenosti, što slabi i truje mladež. Učinite tu dragocjenu uslugu svojoj dragoj domovini uspješno djelujući i sudjelujući oko što većega širenja nevinosti i čistoće, koja je kadra formirati duše razboritijima, budnijima, ispravnijima, jačima i plemenitijima!

Daj Bože, da Djevica anđeoska, pobjednica zmije zasjednice, sva čista, sva jaka u svojoj čistoći, podupre i ravna vaše napore u ovoj »Križarskoj vojni«, na koju vas je Ona i nadahnula. Ona blagoslovila vaš barjak i okrunila ga bijelim trofejima vaših pobjeda! Mi je također za to molimo, dok vam u ime njezina božanskoga Sina udjeljujemo svoj apostolski blagoslov za vas i za sve one, koje su se s vama združile, ili će se s vama združene naći u ovoj junačkoj borbi.

IZDANJA KNJIŽNICE „ZVIJEZDA MORA“ — HVAR

1. »Hitler i Katolici« (poslanica njem. biskupa) preveo kan. Don J. Dorotić Kn 1.—
2. Msgr. J. Pizzardo: »Katolička Akcija«, preveli bogoslovi hvarske biskupije (str. 60) . . . . Kn 5.—
3. Msgr. Miho Pušić: Temeljna kršć. krepost: Ljubav Boga i bližnjega (katolici i domovina, katolici i komunizam itd.), pastirska poslanica 1935 (str. 36) . . . . Kn 2.—
4. Msgr. R. Fontenelle: »Mali katekizam Kat. Akcije«, preveo biskup Pušić . . . . Kn 1.—
5. Msgr. M. Pušić: »Specijalizirani pokreti Kat. Akcije« (Jocizam i Jacizam) (str. 48) . . . . Kn 3.—
6. Msgr. M. Pušić: »Apostolat Kat. Akcije« pastirska poslanica 1936 (str. 40) . . . . Kn 2.—
7. »Croatia Orans« — Prvi Hrvatski Liturgijski Kongres . . . . . . Kn 30.—
8. Rocca d'Adria: »Kako ćeš postati župnikom Katoličke Akcije«, prama italijanskom izvorniku priredio kan. Don Juraj Dulčić (str. 70) . . . . Kn 6.—
9. Sv. Benedikt i njegovo djelo (str. 148) . . . . Kn 15.—

10. Dr. O. Dominik Budrović: Liturgijsko shvaćanje svete Mise (str. 16) Kn 1.—
11. Govor Sv. Oca Pape Pija XII klericima svega svijeta, preveo kan. Don J. Dulčić (str. 16) . . . . Kn 1.—
12. Prva enciklika »Summi Pontificatus« Sv. Oca Pape Pija XII (str. 32) Kn 2.—
13. Msgr. Miho Pušić: »Sv. Misa u životu vjernika«, pastirska poslanica 1940 (str. 32) . . . . Kn 2.—
14. Čin i Pravilo Mise. Ordo et Canon Missae . . . . Kn 2.—
15. Obnova krsnoga zavjeta Kuna 75.— za 100 kom. Pojedini primjerak . . . Kn 1.—
16. Kuničić Petar: Sv. Reparata M. . Kn 4.—
17. Dragutin Kukalj: Dijeljenje sv. Reda Kn 4.—
18. Sv. Misa i oficij za mrtve, brošir. Din 5.— uvezano u platno . . . . Kn 10.—
19. Mons. M. Pušić: Sv. Stolica i liturgij. pokret . . . . Kn 1.—
20. Mons. Miho Pušić: Duhovna obnova u Kristu i po Kristu, past. pismo 1941 (str. 24) . . . . Kn 2.—

Knjige se dobivaju kod knjižnice »Zvijezda Mora« — Hvar (br. čeka 32.193). Ko naruči u vrijednosti od Kn 10.— dobiva 10% popusta.

U nakladi knjižnice »Zvijezda Mora« izlazi i liturgijski list »Život s Crkvom« časopis s prilogom »Sv. Misa za nedjelje i blagdane«. — Godišnja pretplata Kuna 36.—.